L I S T Y   D O   R E D A K C J I

Kwartalnik Historyczny
Rocznik CII, 1995, 3–4
PL ISSN 0023–5903

Białoruskie Towarzystwo Historyczne
ul. Smolna 1
15–001 Białystok

Od czterech lat białoruscy naukowcy–białoruteniści w Polsce domagają się powołania w Białymstoku Instytutu Kultury Białoruskiej. Zgodnie z założeniami, powinna to być jednostka badawcza, zajmująca się historią, językiem, etnografią i socjologią Białorusinów na Białostocczyźnie i w całym kraju. Istotne znaczenie mają praktyczne zadania stojące przed Instytutem: szkoły podstawowe i średnie na Białostocczyźnie od wielu lat stoją przed problemem braku nowoczesnych programów nauczania języka białoruskiego, elementów historii i geografii Białorusi; całkowicie jest zaniedbane wprowadzanie elementów historii regionalnej do programów nauczania we wszystkich typach szkół w województwie białostockim.

Kilkuletnie starania zmierzające do powołania białorutenistycznego ośrodka naukowego w Białymstoku nie przyniosły żadnych rezultatów, a postulaty w sprawie jego utworzenia kierowane do kompetentnych urzędów i osób na najwyższych szczeblach władzy nie doczekały się nawet pisemnej odpowiedzi. Za przyczynę sprawczą takiego stanu rzeczy należy uznać nieobecność w Polsce wpływowych środowisk zainteresowanych powołaniem takiego ośrodka; jak się okazało — najbardziej zainteresowani, tj. białoruteniści, nie mają w tej sprawie nic do powiedzenia. Dla ilustracji wystarczy przytoczyć fakt, że katedry filologii białoruskiej funkcjonują w Warszawie, Lublinie (dwie), Krakowie. Pomimo usilnych starań, w Białymstoku nie udało się stworzyć samodzielnej katedry filologii białoruskiej; władze uniwersyteckie taki stan rzeczy motywują przeszkodami natury biurokratyczno–administracyjnej.

Wobec takiego stanu rzeczy 30 września 1993 r. powstało Białoruskie Towarzystwo Historyczne. W założeniu oparte na społecznym zaangażowaniu członków i sympatyków, podejmuje ono działania zmierzające do popularyzacji historii Białorusinów Białostocczyzny, konsoliduje i promuje wysiłki młodych historyków–białorutenistów. W 1994 r. Towarzystwo, pomimo dużych trudności finansowych i organizacyjnych (BTH nie dysponuje własnym lokalem), zorganizowało m.in. cykl spotkań edukacyjnych w liceach z dodatkową nauką języka białoruskiego w Bielsku Podlaskim i Hajnówce na tematy historii Białorusi i Białorusinów, konferencję naukową „Szkolnictwo Białoruskie na Białostocczyźnie" (22 października w Bielsku Podlaskim), wydało 1 tom „Białoruskich Zeszytów Historycznych". W styczniu 1995 r. ukazały się dwie monografie, których wydawcą jest Białoruskie Towarzystwo Historyczne: I. Matus, *Wieś Strzelce–Dawidowicze w tradycji historycznej* (ss. 242, 69 il.) oraz W. Chorużego, *Białoruski drugi obieg w Polsce 1980–1991* (ss. 146). W 1995 r. BTH wydało monografię o. Grzegorza Sosny i Doroteusza Fionika *Cerkiew w dziejach Bielska*. Na koniec br. planowane jest wydanie opracowania Olega Łatyszonka o białoruskich formacjach wojskowych w latach 1918–1921 oraz zorganizowanie dwóch sesji naukowych.

Ważnym elementem pracy BTH jest wydawanie naukowego pisma historycznego (w założeniu — dwa razy w roku) — „Białoruskie Zeszyty Historyczne". Jest to pierwsza tego typu inicjatywa wydawnicza po II wojnie światowej w Polsce.

„Białoruskie Zeszyty Historyczne" są wydawnictwem ciągłym, poświęconym tej części narodu białoruskiego, która od stuleci zamieszkuje terytorium obecnie określane jako Białostocczyzna, bądź związana jest z nim pochodzeniem. W sferze zainteresowania redakcji jest także problematyka stosunków białorusko–polskich na przestrzeni dziejów. „Białoruskie Zeszyty Historyczne" służą publikacji materiałów z takich dziedzin, jak: historia polityczna, społeczna i gospodarcza, dzieje kultury i religii, demografia, socjologia. W „BZH" są wyodrębnione działy: „Artykuły", „Źródła archiwalne", „Recenzje i polemiki". Z zamiarem wydania w przyszłości słownika biograficznego

Białorusinów Białostocczyzny wyróżniony został dział „Materiały biograficzne". Redakcja jest otwarta na prezentację artykułów dyskusyjnych, o treściach nawet bardzo kontrowersyjnych.

Tom pierwszy „BZH" spotkał się z życzliwym przyjęciem w środowisku historyków polskich i białoruskich. Wśród kilkunastu — w zdecydowanej większości przychylnych — recenzji w prasie polskiej i białoruskiej znalazły się m.in. artykuły prof. Jerzego Tomaszewskiego („Polityka", 12 IX 1994 r.), prof. Andrzeja Chodubskiego („Czasopis", IX 1994 r.), dr Jerzego Milewskiego („Gazeta Tygodniowa", 18 IX — 2 X 1994 r.), dr Hienadzia Siemieńczuka („Literatura i mastactwa", 25 IX 1994 r., Mińsk), dr Eugeniusza Mironowicza („Niwa", 16 IX 1994 r.) i in.

W lutym br. ukazał się drugi zeszyt „BZH", w sierpniu nr 3.